

INSPIRATIEGIDS
DE KRACHT VAN NATUURLIJKE
SPONTANE
PROCESSEN VERBEELD -
BOSONTWIKKELINGEN
ONTWERPIDEEËN VOOR RUIMEL
EN LEEMBOSSEN

COLOFON

Deze inspiratiegids is opgesteld in opdracht van ARK Rewilding Nederland

Oktober 2025

Foto voorzijde: Judith van de Griendt

Redactie: Natuurlink
Vormgeving: Patricia Schoenmakers

Contactadres:
ARK Rewilding Nederland
Winselingseweg 95
6541 AH Nijmegen
info@ark.eu

Auteursrechten:
De ontwerpen in deze inspiratiegids zijn het geestelijk eigendom van de betrokken personen en organisaties. U mag enkel en alleen dan gebruik maken van de ontwerpen of delen ervan (afbeelding, publicatie of tentoonstelling op andere wijze), nadat hiervoor schriftelijke toestemming is gevraagd en verkregen van de betrokken personen en organisaties.

INSPIRATIEGIDS DE KRACHT VAN NATUURLIJKE SPONTANE PROCESSEN VERBEELD - BOSONTWIKKELINGEN ONTWERPIDEEËN VOOR RUIMEL EN LEEMBOSSEN

INLEIDING

We hebben momenteel 370.000 hectare bos in Nederland. De provincies en het Ministerie van Landbouw, Visserij, Voedselzekerheid en Natuur hebben als ambitie om het bosareaal te vergroten met 10% in 2030. Dat is nodig voor de biodiversiteit en het vastleggen van koolstof, zoals afgesproken in het Klimaat-akkoord en de Nationale Bossenstrategie van 2020.

Hoe gaat het daar nu mee? Staatsbosbeheer nam bijvoorbeeld 5.000 hectare voor hun rekening. Uit hun berichtgeving van 20 maart 2025¹ blijkt dat zij tot dan toe 1.200 hectare hebben gerealiseerd. Het gaat wat hen betreft niet snel genoeg, ruimte vinden blijft het grootste probleem maar ook de benodigde vergunningen vanuit gemeenten.

Hooglanders in het bos. • JUDITH VAN DE GRIENDT

SPONTANE BOSONTWIKKELING

Spontane bosontwikkeling is een van de manieren om bos uit te breiden. Spontane bosontwikkeling gaat ervan uit dat de mens géén bomen aanplant. Het bos ontstaat door kieming en vestiging van bomen en struiken vanuit moederbomen en -struiken uit de omgeving. Maar bij deze bosontwikkeling kunnen wel voorbereidende maatregelen worden genomen, zoals bodembewerking, vernatting of het verwijderen van de bouwvoor. Zeker op voormalige landbouwgronden kan dit nodig zijn om de bosontwikkeling op korte termijn mogelijk te maken.

De ontwikkeling van een spontaan bos wordt geleid door toeval, zoals de aanwezigheid van wild, natuurlijke sterfte en de vorm van het terrein. Als gevolg daarvan is het bos meer gevarieerd in zowel structuur als leeftijd. Ook komen er meestal meer boomsoorten voor dan in een aangeplant bos. De eerste bomen die komen, zijn pioniers als berk, wilg, els en populier. De dichtheden kunnen variëren van enkele bomen tot wel meer dan 50.000 boompjes per hectare.

ARK stimuleert ook bosontwikkeling door al in een vroeg stadium dood hout (boomlijken) toe te voegen zodat het bossysteem zich aan twee kanten van de kringloop kan ontwikkelen.

LEEMBOSSEN

Leembossen zijn zeldzaam en ecologisch bijzonder waardevol, daarom is bosuitbreiding met leembos extra belangrijk. Kenmerkend voor leembossen is dat er in de zandige bodem een leemlaag voorkomt. Deze laag is slecht waterdoorlatend en daarmee bepalend voor de waterhuishouding. Regenwater stagneert bovenop de leemlaag. In de winter is de grond nat tot zeer nat. In de zomer droogt het gebied langzaam op. Deze bijzondere waterhuishouding (wisselvochtig) zorgt voor een grote rijkdom aan planten en dieren.

¹ <https://www.staatsbosbeheer.nl/wat-we-doen/nieuws/2025/03/staatsbosbeheer-zorgt-voor-250-hectare-nieuw-bos>

Herfsttaferelen op Savendonk. • JUDITH VAN DE GRIENDT

De Geelders. • INGRID MARGRY-MOONEN

ONTWERPWEDSTRIJD REWILDING RUIMEL

Via een grote grondruil heeft ARK Rewilding Nederland in Het Groene Woud een perceel van ruim 7 ha. verworven met een zeer grote ecologische potentie: Ruimel bij Sint-Michielsgestel. Het doel is om hier toekomstbestendige en ecologisch waardevolle natuur te ontwikkelen met veel ruimte voor natuurlijke processen. Een wedstrijd is uitgeschreven om extra expertise, inspirerende ideeën en verrassende invalshoeken te vinden voor de korte en lange termijn voor de inrichting en beheer van het perceel.

Voor deze ontwerpwedstrijd konden multidisciplinaire teams zich inschrijven. De interesse was groot. Uit verschillende delen van Nederland kwamen vijftien ontwerpteams naar de veldexcursie, de aftrap van de wedstrijd. Uiteindelijk zijn elf teams de uitdaging aangegaan en dienden uiteenlopende voorstellen in, waarin veel tijd en energie is gestoken. De meeste visies bleven niet beperkt tot het plangebied, maar visualiseerden een verhaal voor het grotere geheel van het omliggende gebied.

Slanke sleutelbloem. • LINA EIJLERS

ONTWERP: REWILDING RUIMEL

SMARTLAND LANDSCAPE ARCHITECTURE

CONTACT: ROEL.WOLTERS@SMARTLAND.NL

Het voorstel is weergegeven op een indrukwekkende A1 poster, waar alles samenkomt. Dat blijkt niet alleen uit de vormgeving maar ook uit de inhoud. Over alles is goed nagedacht wat een solide basis vormt voor het ontwerp. Door het afkoppelen van de A-watergang in het noorden ligt er een goede kans voor herstel van het kwelwater.

Om de ontwikkeling van natuur te stimuleren is op verschillende manieren gekeken naar het toevoegen van autochtoon materiaal uit natuurgebieden; het enten van bodemmateriaal dat schimmels en fauna bevat en het zaaien van zaden en noten. Hierbij wordt verwezen naar de lessen en methodes zoals recentelijk op de Hoge Veluwe is toegepast. Een slim idee om de processen op gang te krijgen.

In de toekomst worden delen van de kade aan de Dommel verwijderd zodat er ook een stroom door het gebied meandert. Samen met het verwijderen van de noordelijke A-watergang geeft dit een positieve bijdrage aan het hydrologisch herstel. De optimale combinatie tussen biodiversiteit en natuurlijkheid scoorde hier als hoogst van alle inzendingen: het eindbeeld oogt niet gemaakt. In het ontwerp wordt uitgegaan van 'zelfredzame natuur': de eerste jaren wordt er nog gefaseerd gemaaid en afgevoerd, maar naarmate de bodem verschaalt is de inzet van grazende runderen voldoende.

Smartland
landscape
architecture

De Hemel, Velderen. • JUDITH VAN DE GRIENDT

Legenda Inrichtingsmaatregelen

- Verwijderen duiker
- Dempen sloot
- Egaliseren (optioneel)

Element

- Natuurlijke stuw
- Informatiepunt
- Inlaatwerk

Beplanting

Herstellen watergang

- Verontdiepen (50 cm.)
- Natuurlijke sloot

Oeververloop

- 1:10
- 1:3
- 1:5
- Oorspronkelijke/steile oever

Bostypen

- Eiken-Haagbeukbos
- Eiken-Haagbeukenbos
- Elzenbroekbos
- Ruigt elzenbos
- Vogelkers-Essenbos

Moerige grond

ONTWERP: HET BOS VAN DE OUDE DOMMEL

JULIAN MICHIELS, STARO BV

CONTACT: JULIAN@STAROBV.NL

Het bos van de oude Dommel is een degelijk en technisch goed onderbouwd ontwerp, waarin ecologische randvoorwaarden zorgvuldig zijn uitgewerkt. De opbouw is helder en de maatregelen zijn realistisch. Er is goed gekeken naar de bodem- en waterstructuur, met een duidelijke koppeling tussen typologieën en vegetatieontwikkeling. De jury waardeert deze zorgvuldige benadering.

De focus in het ontwerp ligt vooral op het (grond)water. Dit is het uitgangspunt voor de verdere inrichting. Het plan voorziet in het deels verontdiepen (om te voorkomen dat nutriënten uit de veenlaag in de sloot terecht komen) van de A-watergang in het noordoosten en het inlaten van water uit de Dommel middels een volledig automatische vlotter. Wanneer het waterpeil in de sloot onder een bepaald niveau daalt, kan water vanuit de Dommel het gebied in stromen. Het openen en sluiten gebeurt dus op basis van de natuurlijke dynamiek van de Dommel.

Daarnaast wordt het natuurlijke hoogteverloop teruggebracht in het landschap, dit zorgt voor een meanderende beek. Ook worden de greppels gedempt om zodat het water niet meer via de sloten wegl loopt. De grondwaterstand stijgt hierdoor.

De aanplant wordt geschetst op zes verschillende locaties die een kleine ruimte in beslag nemen. Dit zijn de startpunten voor de ontwikkeling van zes type bosgemeenschappen.

De zuringrandwants. • JUDITH VAN DE GRIENDT

ONTWERP: RUMELO FOREEST

HAN SLUITER, JOB SLUITER, SOORTENRIJK
AART MEIJSSSEN, GIS SPECIALIST, KLAAS VAN DER LAAN, ECOLOOG

CONTACT: HANSLUITER792@GMAIL.COM

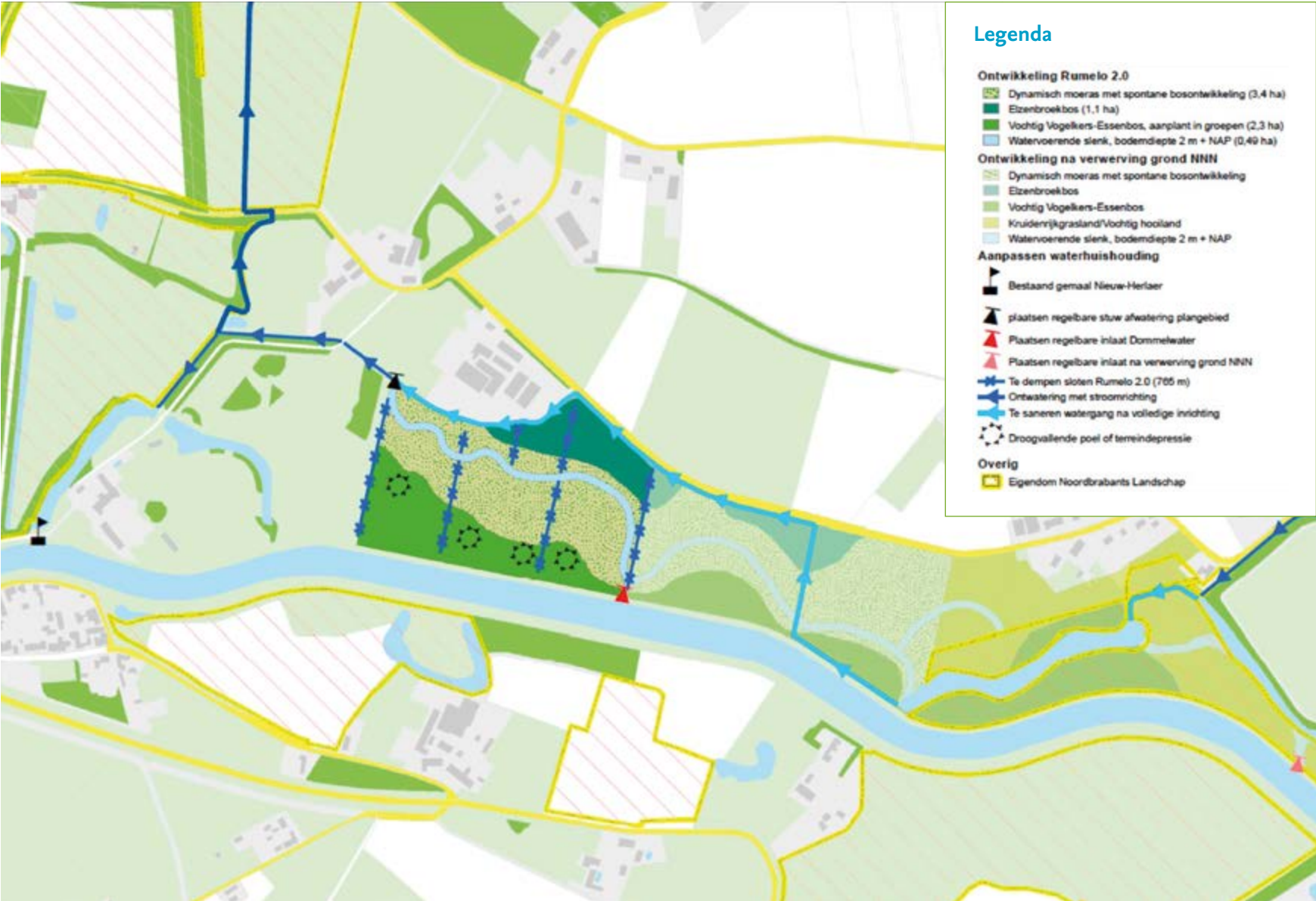
Het ontwerp is een omvattend voorstel waarbij het team van tevoren duidelijke uitgangspunten voor zichzelf opschreef:

1. Inrichting en beheer van het perceel mag niet botsen met de ontwikkeling van het geheel.
2. We streven naar een robuust geheel aansluitend op wat bij het Brabants Landschap “Het land van Heeren van Herlaer” gaat heten.
3. We vullen de landschaps- en natuurtypes van de omgeving (met een dominant cultureel aspect) aan met types met een meer natuurlijk karakter zonder die met het beheer van de cultuurtypes te laten botsen.
4. In het geval van de noodzaak tot het inzetten van waterberging benutten we een lange weg van het Dommelwater door het projectgebied om zoveel mogelijk slib in te vangen in een dynamisch moeras voordat het de kwetsbare vegetaties bereikt. We suggereren de aanvoersloot aan te laten sluiten op de minst kwetsbare delen van de oude Dommelloop.
5. We verbeteren de relatie Dommel-Oeverlanden, geven ruimte aan de iconsoort van de Dommel en de Vecht: Lange ereprijs.
6. En zeker niet in de laatste plaats; de voorgenomen inrichting moet naadloos passen op de abiotische gegevens van het projectperceel.

Het proces en bijbehorend eindbeeld passen goed bij rewilding. De kwaliteit van het beoogde leembos is sterk. Er is goed over hydrologie nagedacht; de sloten in het perceel worden gedempt, er wordt een watervoerende slenk vanuit het noorden naar het zuiden gerealiseerd (die geregeld wordt met een stuwwinlaat), welke doorloopt naar andere percelen in de toekomst. Er ontstaat een dynamisch moeras in het gebied.

Het nadenken over de waterkwaliteit komt in dit ontwerp goed naar voren. Op korte termijn water vanuit de Dommel haar vrije loop laten gaan is geen goed idee, omdat er nog te veel vervuiling van o.a. nutriënten en zware metalen in zit. Dit komt de ontwikkeling van de beoogde biodiversiteit niet ten goede. Het ontwerp scoort hoog op het aspect biodiversiteit en natuurlijkheid

ONTWERP: RUIMEL ONTWAAKT

GWENAËL HANON, MELISSA DE RAAIJ, OAK CONSULTANTS
FRANK MEIJER, NIKÉ VAN KEULEN, EVA VAN DEN BROEK, MTD
LANDSCHAPSARCHITECTEN
JAN-PAUL DE BEER, JOS RADEMAKERS, NIEUWE OEVERS
TIM VAN DOOREN, BUITENKANS

CONTACT: GWENAEL@OAKCONSULTANTS.NL

Het ontwerp Ruimel ontwaakt is inspirerend en ambitieus. In slechts zeven hectare is een rijkdom aan ideeën en elementen opgenomen, met aandacht voor zowel ecologie als cultuurgeschiedenis. De terugkeer van de oude hoornwerken en de opvallende ligging van De Wijngaardberg geven het plan een sterk narratief en een gelaagde historische context. Die veelzijdigheid is een duidelijke kracht van het ontwerp, er gebeurt veel op relatief weinig ruimte.

Het plan onderscheidt zich wat betreft beleving. Het ontwerp nodigt bezoekers uit om het veranderende en dynamische landschap te ervaren en mee te groeien met de natuurlijke ontwikkelingen. De jury waardeert de manier waarop recreatie en narratief met elkaar verweven zijn.

De kracht van het plan ligt in de focus op natuurlijke processen, met een doordacht toekomstperspectief geïnspireerd op de historie. Er wordt veel ruimte genomen voor het terugbrengen van de kronkelende Dommel en een natuurlijk overstromings- en waterbergingsgebied. Met het herstel en behoud van kwelwater kunnen in het gebied (doorstroom)moerassen, natte graslanden en broekbossen ontstaan, met ruimte voor extensieve begrazing. Het ontwerp biedt serieuze kansen voor de ontwikkeling van leembos-gerelateerde natuur in het beneden dal van de Dommel.

ONTWERP: OERDOMMEL

KOEN VAN TONGEREN, WOUTER SLANGEN,
BRENT HOOGERVORST, BUREAU VOOR NATUUR

CONTACT: WOUTER@BUREAUVOORNATUUR.NL

Het ontwerp Oerdommel sluit sterk aan bij de oorspronkelijke ecologische situatie van het gebied. Het is realistisch in zijn ambities en zorgvuldig afgestemd op bodem, water en hoogteligging. Door verschillende bostypen te koppelen aan natuurlijke gradiënten, ontstaat een plan dat ecologisch goed onderbouwd is en aansluit op wat hier van nature verwacht mag worden.

De benadering van dit team is ingetogen, sober en focust zich op de bodem en aanplant. Het ontwerp is helder, netjes en logisch opgebouwd. De gefaseerde bosontwikkeling, met variatie in plantdichtheid en bostypen en deels ruimte voor natuurlijke verjonging, zal op termijn leiden tot een rijk gestructureerd bos met veel biodiversiteit. Ook de aandacht voor reliëf en hydrologie draagt bij aan een robuust, zelfregulerend systeem. De keuze voor een laarzenpad sluit goed aan bij de natuurlijke beleving en het natte karakter van het gebied, en onderstreept de terughoudende ontwerpfilosofie waarin recreatie ondergeschikt is aan natuurontwikkeling.

Het laagste gedeelte in het noorden van het gebied dient als waterberging met hoogwater. Achterin wordt de A-watergang veranderd naar een grondwal, de sloten worden gedempt om zo het water in het gebied te houden.

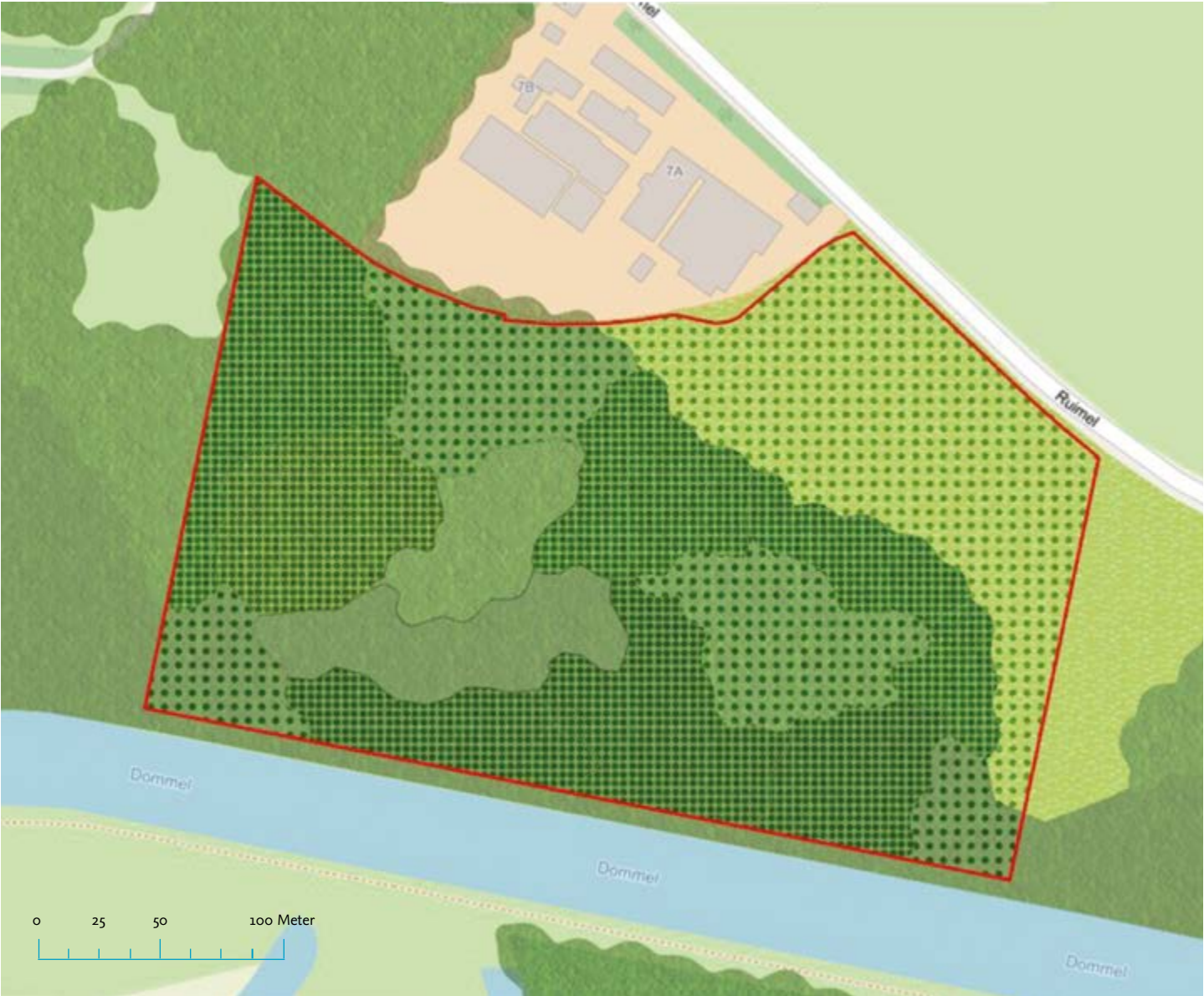
Grondverzet.

Legenda

- Aanbrengen grondwal
- Dempen sloot
- Verhogen maaiveld 15 cm.
- Verlagen maaiveld 15 cm.
- Verlagen maaiveld 3 cm.

Inrichting.

Legenda

- Plangebied
- Bostypen
 - Vogelkers-essenbos
 - Haagbeuken-essenbos
 - Moerasachtige laagte met elzen en wilgen
 - Struweel
- Dichtheid
 - Dicht
 - Natuurlijke verjonging
 - Open

WINNEND
ONTWERP!

ONTWERP: RUIMEL HERLEEFT

PETER LUBBERS, MARLIES RIJKEN, RENÉE BEKOOIJ,
PETER VAN OOSTEN, MADELON PLUIS, BURO LUBBERS

JOHAN BLOM, DAAN KNOOPS, ANNE HERPERS,
LESLEY BEZEMER, BLOM ECOLOGIE

CONTACT: P.LUBBERS@BUROLUBBERS.NL,
J.BLOM@BLOMECOLOGIE.NL

Het ontwerp heeft een sterke basis doordat er vanuit de bodem en het water is gedacht en gestuurd. De ingrepen blijven redelijk beperkt waardoor er voldoende ruimte voor spontane ontwikkeling is, ruimte voor rewilding. Het ontwerp scoort goed op alle onderdelen. Versterkt door inspirerende visualisaties schetst het bureau niet alleen een toekomstvisie voor het plangebied als cruciale schakel, maar ook het omliggende gebied

De maatregelen qua hydrologie zijn eenvoudig maar realistisch en doeltreffend. In het ontwerp wordt ruimte en kans gegeven zodat de Dommel haar natuurlijke dynamiek kan hervinden. Meanders uit het verleden worden blootgelegd waardoor er slenken ontstaan. Daarnaast worden de huidige sloten gedempt voor het ontwikkelen van natte moeraszones. De afgegraven grond blijft met het dempen van de sloten binnen het gebied en zorgt voor een gesloten grondbalans. Het nabijgelegen Dooibroek fungeert al als waterretentiegebied, deze kans voorziet het ontwerpsteam ook voor Ruimel. Het robuuste ecosysteem bevat veel variatie, open ruimte en bos wisselen elkaar af waardoor er verschillende biotopen ontstaan.

Het integreren van recreatie gebeurt op een subtiële manier: een slingerende route door het bos leidt de bezoeker naar een uitzichtpunt met vogelkijkscherm. Vanaf dit punt kan de bezoeker de diversiteit van het weidse landschap ervaren.

Het team ziet met dit ontwerp een toekomst waar de Dommel haar dynamiek terugkrijgt en zich opnieuw kan vormen naar de behoeftes van het landschap. Een oplossing voor de klimaatopgave, versterking van de biodiversiteit en natuurontwikkeling in het gebied.

BURO LUBBERS
landschapsarchitectuur & stedenbouw

**BLOM
ECOLOGIE**
Verbindt natuur en samenleving

ONTWERP: BODEMREVOLUTIE RUIMEL

THIJS DOLDERS, MART REILING, TRACK LANDSCAPES
REMCO VAN DER TOGT, BREM LANDSCHAP
JOB CLAUSHUIS, DE SCHOONSTE LUSTHOF
ARJEN VAN REDEN, VAN REDEN ADVIES

CONTACT: [INFO@TRACK-LANDSCAPES.COM](mailto:info@track-landscapes.com)

In het ontwerp Bodemrevolutie Ruimel is veel nagedacht over verschillende oplossingen, om de impact van het agrarisch gebruik zo snel mogelijk uit de bodem te onttrekken. En het proces naar een gezonde bodem op gang te helpen. Uitmijnen, een dunne laag afgraven, schimmels enten uit leembossen, een mulch laag uit een leembos aanbrengen, aanplanten van jonge bomen uit bestaande bossen zoals Savendonk en de Geelders; aan vrijwel alle aspecten is gedacht.

Een voorstel dat zich onderscheidt door het experimentele karakter. Er worden interessante oplossingen aangedragen en gecombineerd. De rode draad van het verhaal is erg actueel: een goede basis begint bij een gezonde bodem. Daarnaast zit daar ook een maatschappelijke meerwaarde in: hoe kun je mensen bij dit project betrekken?

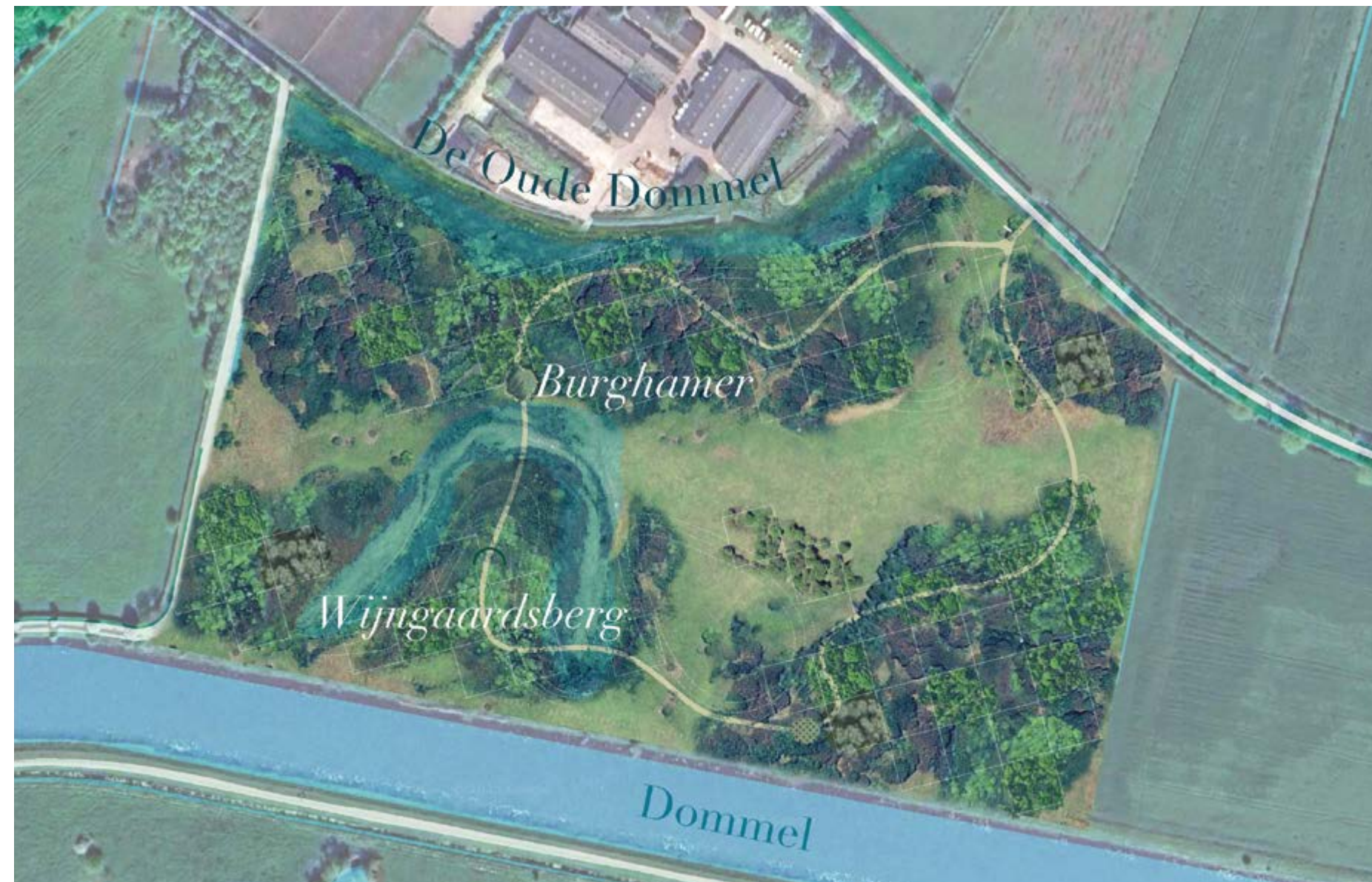
Door het verplanten en transplanteren van autochtone bomen uit referentiegebieden, wordt er meteen bodemleven toegevoegd. Hierin ziet het team een win-win situatie: in het bos waar de autochtone bomen vandaan komen is voorheen dicht op elkaar geplant, daar uitdunnen zorgt voor een nieuwe ecologische dynamiek. In de aanplantssystematiek wordt in een plantvak 20x20 meter een aantal oude bomen geplant en daarnaast jong plantgoed. De dichtheid van de aanplant wisselt, waarmee een natuurlijke inrichting wordt beoogd. De oudere bomen geven de ontwikkeling een voorsprong.

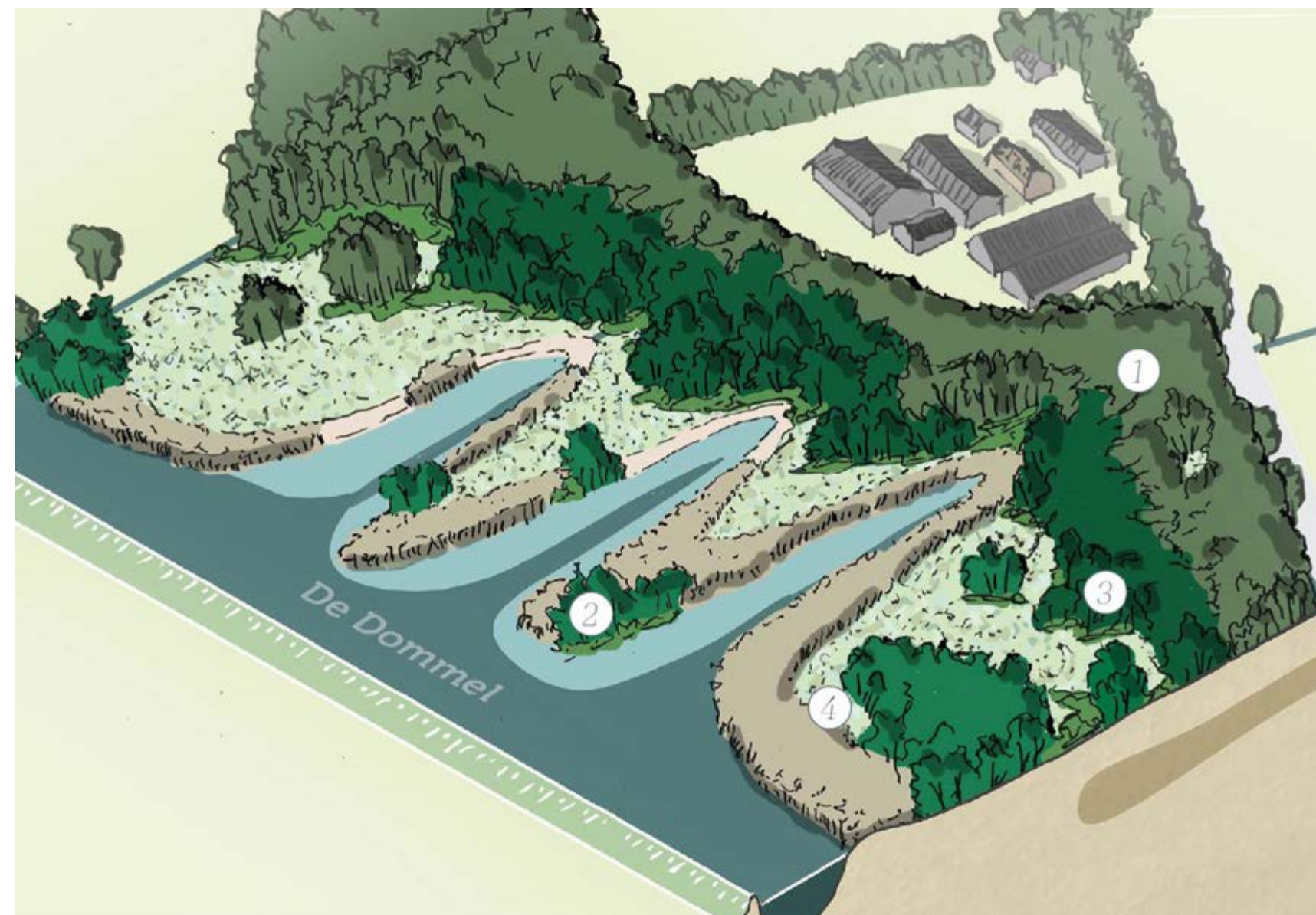
De beleving van het gebied wordt ook op een andere manier benaderd. Langs het wandelpad staan diverse natuurkunstwerken: een koepel van begroeiende wilgentenen, een doolhof van dode stammen en een cirkelvormige poort van dood hout. Mens en natuur met elkaar verweven.

TRACK
Activating landscapes
info@track-landscapes.com

BREM

de **S**choonste
Lusthof
Bodem tot bloei.

ONTWERP: VAN RAAIGRAS NAAR RUIGTE

VEENENBOS EN BOSCH, NLADVISEURS

CONTACT: H.VEENENBOS@VEENENBOSENBOSCH.NL,
M.LATIJNHOUWERS@NLADVISEURS.NL

Dit ontwerp laat een zorgvuldig opgebouwde transitie zien van intensief agrarisch gebruik naar een nat, biodivers beekdal met ruimte voor (leem)bossen, vochtige hooilanden en natuurlijke dynamiek. Er wordt veel tijd uitgetrokken voor de ontwikkeling van het landschap en de duidelijke fasering waarin het landschap verandert van landbouwgrond, naar structuurversterking en verruiging, tot een systeem dat zich grotendeels zelf kan ontwikkelen.

Het plan besteedt terecht aandacht aan milieuproblemen zoals nutriëntenverzadiging en zware metalen. De inzet op uitmijnen via maaibeheer is relevant.

Het plan is ambitieus met een duidelijke focus op toekomstgerichte ecologie, wat krachtig is, maar ook enigszins eenzijdig. De verandering begint aan de zuidkant met het afgraven van de sloten, het vrijgekomen materiaal wordt gebruikt om de sloten in het noorden te dempen. Hierdoor wordt er in het noorden water vastgehouden. In het noorden wordt ingezet op bosontwikkeling en in het zuiden op vochtig hooiland. Op deze manier wordt de ophoping van zware metalen die in de bodem zitten verlaagd. Het bos vormt een ecologische buffer tegen inspoeling van sediment en fosfaten van aangrenzende landbouwgronden.

In het beoogde eindbeeld is de sturing van de mens verdwenen en houden grazers het open karakter in stand. In het zuiden ontstaan wat bossages en de Dommel zal uiteindelijk buiten haar oevers treden.

veenbosenbosch
landschapsarchitecten

NLadviseurs
Sterke natuur voor iedereen

Bosanemoon. • LINA EIJLERS

ONTWERP: REWILDING RUIMEL

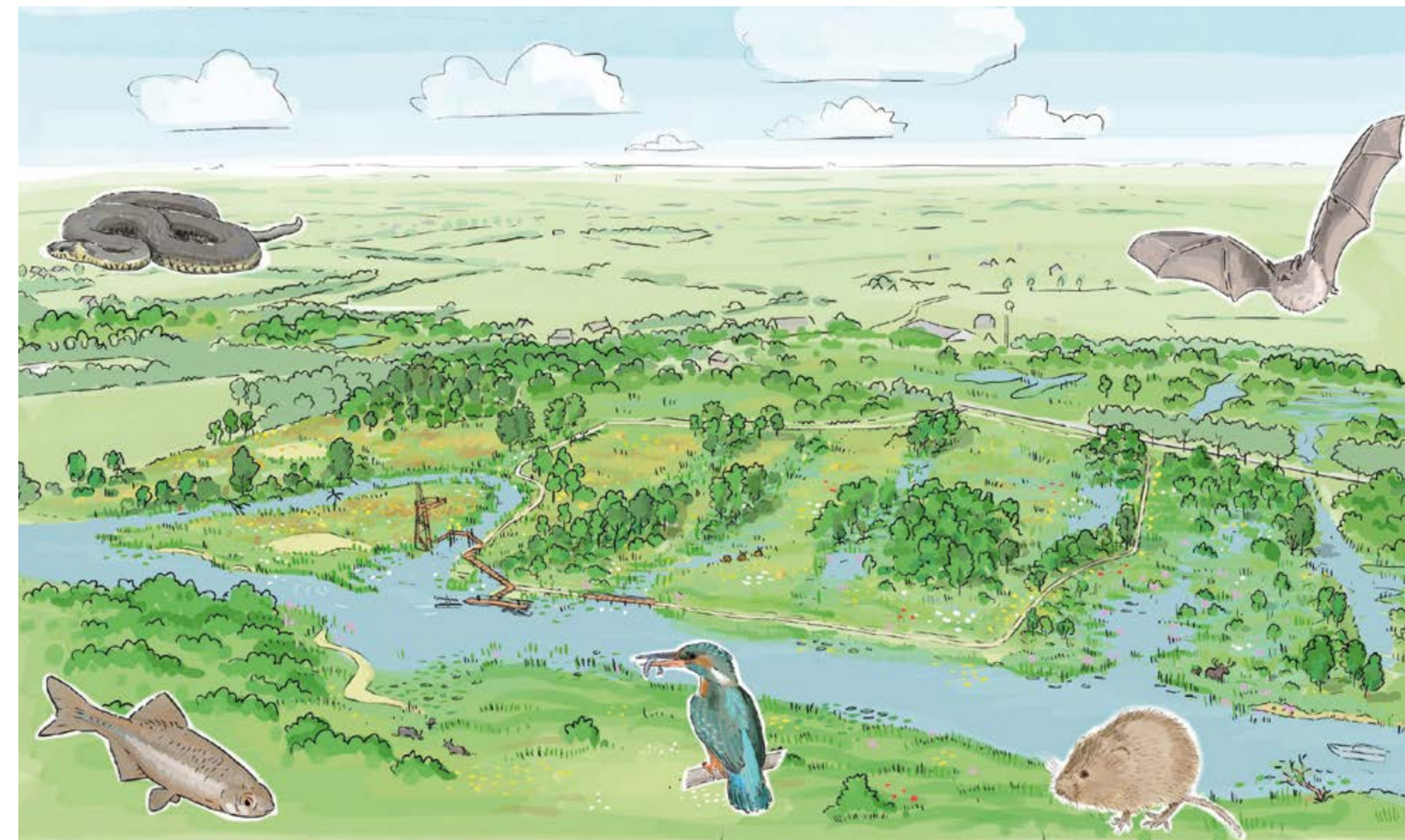
ARDA VAN HELSDINGEN, TEAM NIO, WAARDENBURG ECOLOGY

CONTACT: A.VAN.HELSDINGEN@WAARDENBURG.ECO

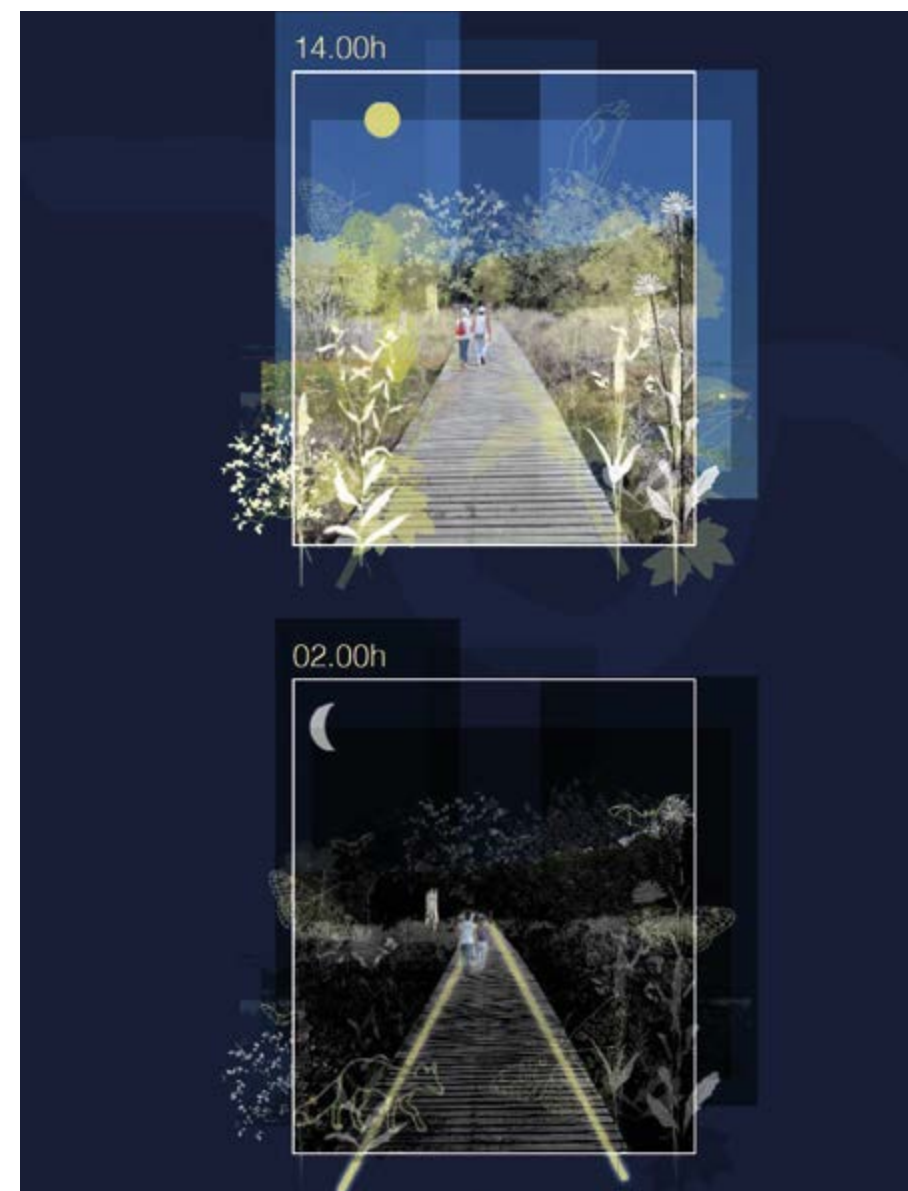
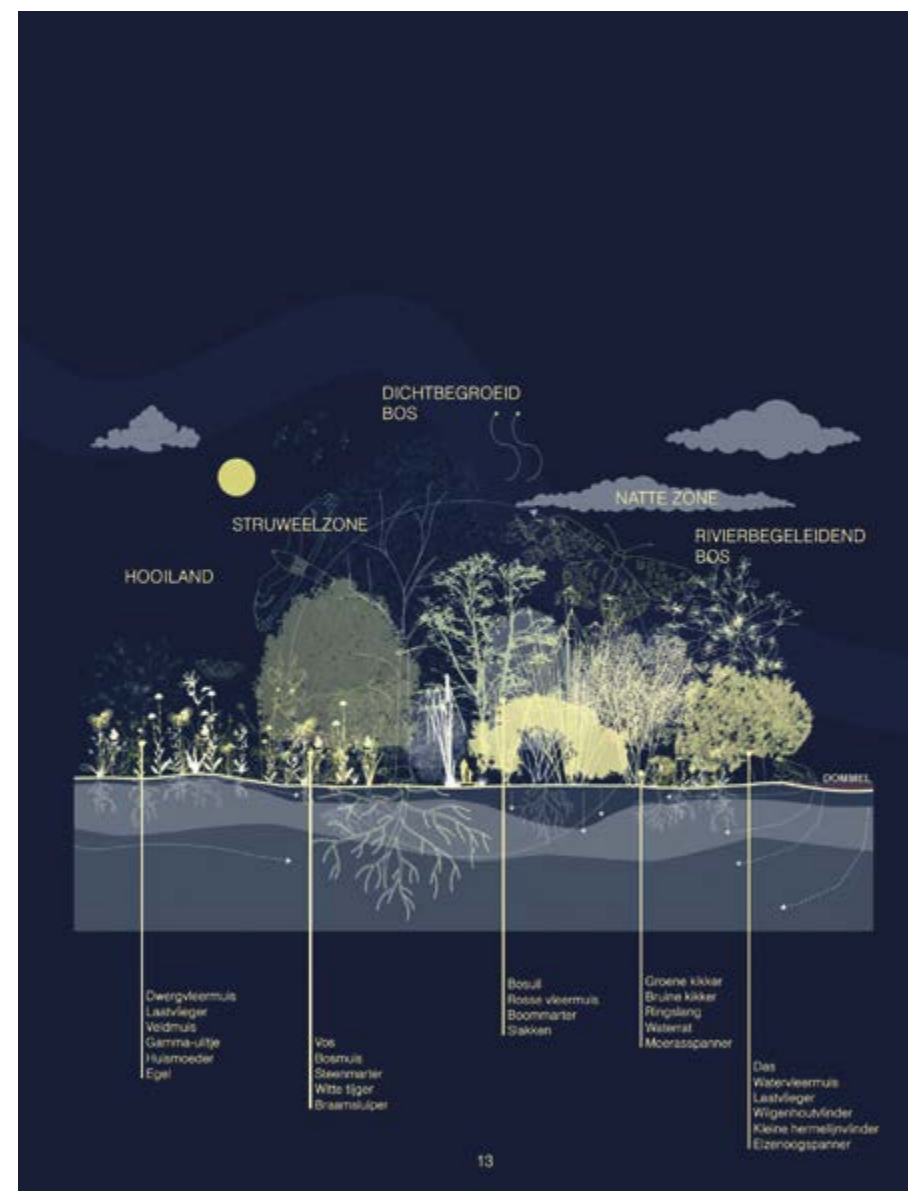
Een ambitieus en inhoudelijk rijk plan, waarin natuurontwikkeling wordt gekoppeld aan regeneratieve landbouw, waterkwaliteit, recreatie en educatie. Een originele aanpak waarbij milieuproblematiek, zoals fosfaatverzadiging en zware metalen, expliciet wordt benoemd en aangepakt. Dit maakt het plan onderscheidend en toekomstgericht.

Het ontwerp kiest bewust voor een gefaseerde ontwikkeling: van landbouw via natte en droge teelten om vrijkomende fosfaten te binden, naar een kleinschalig cultuurlandschap, om uiteindelijk zoveel mogelijk over te laten aan natuurlijke processen. Die overgang is doordacht en biedt ruimte voor onderzoek, participatie en ecologische opbouw.

Het eindbeeld is aantrekkelijk, met veel aandacht voor biodiversiteit, natte gradiënten en verbinding met de Dommel. Voor de mens is de nieuwe natuur te beleven via vlonderpaden, uitkijkpunten en via een informatieve app.

De Mortelen. • LINA EIJLERS

ONTWERP: LICHTPUNT

NAAM: SARAH VAN KOOTEN, JULIA NÖTH, AUSTIN VAN BEEK,
AILEEN HALLIE, ZWEIGSTELLE COLLECTIVE

CONTACT: SARAH.V.KOOTEN@GMAIL.COM

Een ontwerp met originele insteek en verbeeldingskracht door het probleem van lichtvervuiling aan de kaak te stellen. Het concept om duisternis als kwaliteit van het landschap centraal te stellen is verrassend en biedt nieuwe mogelijkheden voor beleving en bewustwording. De koppeling tussen ecologie en zintuiglijke ervaring is vernieuwend en roept interessante vragen op over de relatie tussen mens en natuur in de nacht.

De ontwerpers van Lichtpunt schetsen Ruimel als een donkere vlek in de cirkel van lichtvervuiling uit omliggende gebieden. Ze willen het stuk cultuurlandschap teruggeven aan de natuur. Lichte beplanting, waterplassen en stukken land onder water reflecteren het omgevingslicht in de nacht. Dit is meteen het moment dat bezoekers het gebied kunnen beleven: tijdens een nachtelijke wandeling over een vlonderpad kun je je verwonderen. De ervaring zet je zintuigen op scherp.

Door de sloten te dempen wordt het gebied vernat. Met de aanplant van vochtminnende soorten willen ze verschillende zones in het gebied creëren: een leemboskern, struweelrand als overgang tussen bos en open veld, bloemrijk hooiland voor insecten en vogels en een natte zone met poelen en ruigtes voor amfibieën en insecten. Na aanplant houden grote grazers de open delen voornamelijk in toom. Het hooiland wordt één keer per jaar gemaaid en afgevoerd en verder wordt er gefaseerd gesnoeid om structuur en bloei te behouden.

ZSC

ONTWERP: DONK

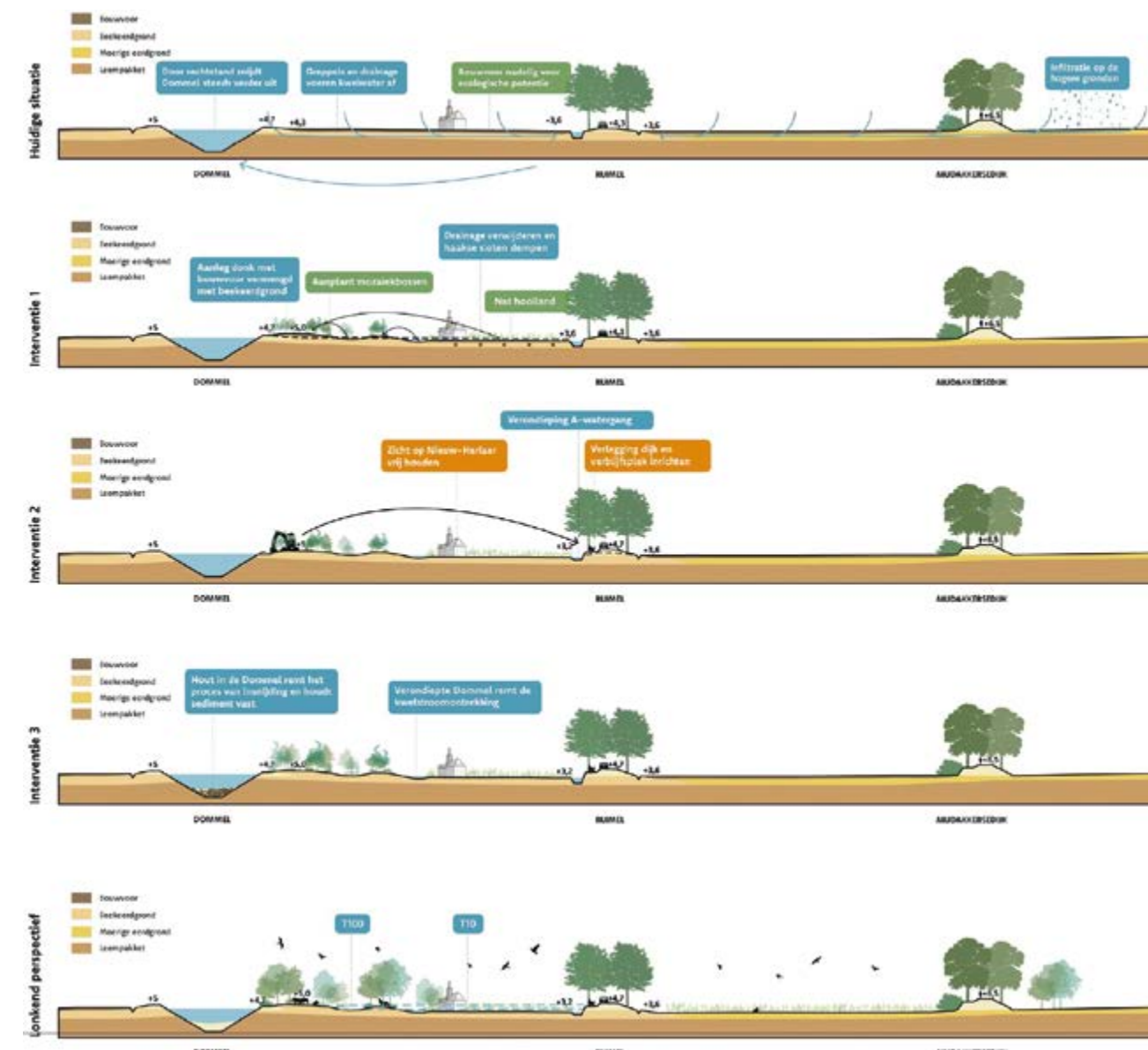
MARTIJN NOORDERMEER, JAN HOUWELING
LOF LANDSCHAPSARCHITECTEN
RONALD BUITING, BUITING ADVIES
HELEEN VAN BOXELAERE

CONTACT: MARTIJN@LOFLANDSCHAP.NL

Dit ontwerp is visueel zeer sterk en overtuigend gepresenteerd. De keuze om het herstel van kwel als uitgangspunt te nemen, getuigt van ecologisch inzicht en vormt een solide basis voor verdere ontwikkeling. Het werken met eco-eenheden biedt perspectief op een gevarieerd en aantrekkelijk bosmozaïek, en het omvangrijke grondverzet resulteert in mooie ecologische gradiënten.

Aan de zuidzijde van het gebied wordt een nieuwe donk gerealiseerd, als verwijzing naar de historische Wijngaardsberg. De donk vormt een grillig gevormde verhoging met veel een microreliëf en ecologische niches. Boven op de donk bevindt zich een bosmozaïek met sterke verschillen in grootte en structuur, om zo een natuurlijke uitstraling te bevorderen.

Om een natuurlijke dynamiek terug te brengen, is het idee om de dijk langs de Dommel te verleggen naar het noorden. Daarnaast wordt voorgesteld de Dommel te verondiepen met beekhout, een idee dat de jury erg origineel en ecologisch interessant vindt. Zeker in het geval dat meandering in de toekomst niet mogelijk blijkt, biedt dit een waardevol alternatief om de ecologische kwaliteit van de beek te versterken.

Geaderd witje. • JUDITH VAN DE GRIENDT

Boomkikker. • JUDITH VAN DE GRIENDT

Kleur in de regen. • JUDITH VAN DE GRIENDT

